

Kortárs igehirdetők prédikációi

Kotán Béla

Ellentmondások és személyválogatás

Jakab 2,1–13

A mai ember válogató

Válogat az ételben, a ruhában, a házban, a kocsik között, a zenében. Válogat az iskolák, a kollégiumok között. Válogat a lányok között.

Van egy ismert mondás: *Az ember a sógorát nem választhatja meg.*

Nagyon nehéz egy válogató emberrel együtt élni. Neki is problémát jelent, és másoknak is gondot okoz.

Még nagyobb baj az, ha valaki személyválogató.

Például egy szülő az egyik gyerekét jobban szereti, ezért az ő hibáit enyhébbeknek látja, így elnézőbb vele, és enyhébb lesz a büntetés is. Ha valami kicsi jót tesz, sokkal többre értékeli, és nagyobb lesz a jutalom. Míg a másik gyerek hibáját egetverőnek látja, és mérték feletti a büntetés; ha valamit jól tesz, szinte észre se veszi.

Ha össze akarod törni a gyerekeid szívét, legyél személyválogató, különböztess meg őket, és hangsúlyozd a köztük levő különbségeket!

Személyválogató vagy, ha kifejezed, hogy egyiket jobban szereted, mint a másikat, úgy, mint Ábrahám. Ha a lányod megérzi, hogy a fiadat jobban szereted, ha a gyerekek rájönnek, hogy a kicsi a kedvenc, ha az egyik mindig okosabb, szorgalmasabb stb., akkor személyválogató vagy.

A mai ember sajátos módon, a maga érdekei szerint választja ki, hogy kivel érdemes kapcsolatot tartani, kivel nem.

A gyülekezetben is történhet válogatás. A hívő ember szeretné, ha ő állíthatna össze egy gyülekezetet, de az egy elég sajátos gyülekezet lenne.

Atyámfiaink, *„ne legyen személyválogatás a ti hitetekben”*, amely van a dicsőség Urában, a mi Jézus Krisztusunkban!

Nem lehet egyszerre valaki Krisztusban hívő és személyválogató. A Krisztusban való hit és a személyválogatás egymásnak ellentmond.

A testvérek – anélkül, hogy tudtak volna róla – személyválogatók voltak. De mivel Jakab tudott erről, egy szóno ki kérdést tett fel: *„Nem kerültetek-e ellentmondásba önmagatokkal, és nem lettetek-e gonosz szándékú bírakká?”* Jakab azt várja, hogy felismerjék ezt, és változtassanak ezen.

Ellentmondásba kerültek önmagukkal. Ellentmondás volt az, hogy hívők és személyválogatók. Jakab több ilyen lehetetlen ellentmondást is feltár:

– Egy forrásból édes és keserű víz? *Egy hívő szájából áldás és átok?*

– *Egy hívő ember kételkedve imádkozik.*

– *Egy hívő ember azért hallgatja az igét, hogy elfelejtse, és nem azért, hogy megcselekedje.*

– *Hívő emberek összejönnek a gyülekezetbe, hogy ellentétben legyenek, és nem azért, hogy közösségben, egységben legyenek.*

– *A lehelet-életű emberek kérkednek elbizakodottságukban.*

– *Némelyeknek van hitük, de cselekedeteik nincsenek.*

– *Gazdag hívők, akik nem osztják, hanem visszatartják, felhalmozzák a kincseiket.*

Azt mondja Jakab apostol, hogy ez kételkedés. Ez egy meddő élet. *Halott hit.* És meglehetősen kemény szavakat használ: *„Szenteljétek meg a szíveteket, ti kételkedők”* (4,8).

Az apostol sokakat kiprédkált, pedig ezt nem szeretik az igehallgatók. Van azonban egy mondás: *„Akinek nem inge, ne vegye magára!”* Jakab rendesen *„osztogatta az ingeket”*.

Képzeljük el azokat a gazdagokat, akik nem fizették ki a napszamos bérét stb., és hallották a levél felolvasását! Még jó, hogy nem volt jelen személyesen Jakab.

Az a bölcs és értelmes hívő, akinek az életében nincsenek ellentmondások. Akinek viszont a szívében keserű irigység és viszálykodás van, az szemben áll az igazsággal, mivelhogy minden, ami földi, testi és ördögi, az szemben áll azzal, ami pedig felülről való. A felülről való bölcsesség *nem részrehajló*.

Gonosz szándékú bírakká lettek

A gonosz szándékú bíró is ellentmondás. *„Bíráitoknak pedig ezt parancsoltam abban az időben: Hallgassátok meg testvéreiteket, és igazságosan ítélkezettek mindenkinek az ügyében, akár testvérével, akár jövevényvel van dolga. Ne legyetek személyválogatók az ítélkezésben, a kicsit éppúgy hallgassátok meg, mint a nagyot. Embertől ne tartsatok, mert az ítélet Isten ügye!”* (5Móz 1,16–17)

A bíró akkor bíró, ha nem személyválogató, ha nem lehet megvesztegetni, ha semmivel sem lehet befolyásolni, és embertől való félelem sincs benne. A bíróban, egy hívő emberben ne legyen semmilyen részrehajló szándék, se jó, se rossz!

Pál írja Timóteusnak az 1Tim 5,20-ban: *„Akik vétkeznek, azokat mindenki előtt fedd meg, hogy a többiekben is félelem támadjon. Kérve kérlek Istenre, Krisztus Jézusra és a választott angyalokra, hogy tartsd meg ezeket előítélet nélkül, és semmit se tégy részrehajlásból. A kézrátételt ne siesd el senkinél!”*

Bizonyos esetekben, amikor meg akarunk kímélni valakit a fájdalomtól, engedékenyek vagyunk, és ekkor személyválogatóknak bizonyulunk.

A levélben megszólítottak gonosz szándékú bírakká lettek. Hamis szempontok alapján ítelték meg testvéreiket.

– Azt gondolták, hogy egy gazdag értékesebb, fontosabb Istennek és a gyülekezetnek, mint egy szegény. Ezért azt mondták nekik: *„Ülj ide szépen, jól, kényelmesen!”* Talán még a helyüket is átadták.

– Nem gondolták, hogy egy szegény lehet hitben gazdag, és hogy Isten számára a szegények is ugyanolyan fontosak és értékesek. Ezért mondták: *„Állj ott, vagy ülj ide a számolyomhoz...”*, a lábtartóhoz. Az én lábaim alatt levő számolyomra. (Aranyos)

– Nem gondolták, hogy Isten legalább úgy szereti őket, mint a gazdagokat, mert ő mindenkit egyformán szeret. De a gyülekezet kevesebb szeretetet fejezett ki a szegények iránt, mint a gazdagok iránt. Sőt megszegényítették őket.

Jakab azt kérdezi, hogy ha már előítélettel vannak, nem inkább a gazdagok felé kellene előítélettel lenniük? Nem rájuk jellemző a hatalmaskodás? Nem ők káromolják Jézus nevét?

Akkor cselekesztek helyesen az Írás szerint, ha betöltitek a királyi törvényt: ha szeretitek a szegényt is, mint magatokat. *De ha személyválogatók vagytok, bünt követek el.*

A személyválogatás: részrehajlás, kedvezés (protekció). Kedvez valakinek, tekintettel van rá. És annak megvan az oka is, hogy így viselkedünk.

Az előítélet: előre meghozott ítélet, elfogultság, mely alaptalan előnyben részesít a másikkal szemben. Ez olyan,

mint a kétkarú mérleg. Amikor az egyik előnyben részesül, akkor a másik hátrányt szenved. Vegyünk egy példát! Többen részt vesznek egy pályázaton. Van, akinek van protekciója, és másoknak nincs. Mindenki beadja a pályázatát. Mikor dől el, hogy kit vesznek fel, kié egy összeg, kié egy munka? Már a beadás előtt. Néha már a pályázat kiírása előtt. Attól kezdve teljesen mindegy, hogy ki mit ad be, lehet az akár nagyságrendekkel is jobb. Így esnek el sokan jogos lehetőségeiktől a személyválogatás miatt.

Ha bennem előítélet alakul ki valaki iránt, attól kezdve ő tehet bármi jót, esélytelen.

Egy gyülekezetben is, ha kialakul az előítélet, attól kezdve bemerevedik a közösség élete. De jó lenne ledobni magunkról az előítéleteket! Kívánatos lenne kigyógyulni, hogy ne legyen személyválogatás a hitünkben, és hogy ne legyen semmilyen ellentmondás a hívő életünkben!

Ki, mi kelti fel az érdeklődésünket? Mi alapján különböztetünk meg valakit?

ApCsel 8,9–10: *„Már régebben élt abban a városban egy Simon nevű férfi, aki varázslással foglalkozott, és ámulatba ejtette Samária népét, mert valami igen nagynak állította magát. A város apraja-nagyja hallgatott rá, és azt mondták: »Ő az Isten Hatalmasnak nevezett ereje.«”* Hallgattak rá, mert varázslásával már jó ideje ámulatban tartotta őket.

Ti arra figyeltek (arra tekintetek rá), aki a fényes ruhát viseli. Itt egy ilyen szót használ az apostol: rámered valamire, bámul valamit (kedvetlenséssel, szánalommal vagy elfogultsággal néz rá).

Már ott eldől, hogy hogyan fognak viszonyulni hozzá, amikor és ahogyan ránéztek.

Gyakran nem is azon dől el a dolog, hogy ránézésre milyen valaki, hanem azon, hogy nekünk milyen szívének van. Ha részrehajlással van tele a szívének, akkor minden gazdag emberen el fogunk ámulni. Már az elárul minket, ahogy rátekinünk valakire.

A ti figyelmeteket lebilincseli egy fényes ruha és egy aranygyűrű?

Zsid 13,7: „*Ne feledkeztek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére, és kövessétek hitüket!*”

Fil 3,17: „*Legyetek követőim, testvéreim, és azokra figyeljétek, akik úgy élnek, ahogyan mi példát adtunk nektek!*”

1Pt 3,3: „*Ne a külső dísz legyen a ti ékességetek, ne a hajfonogatás, arany ékszerek felrakása vagy különféle ruhák felöltése, hanem a szív elrejtett embere a szelid és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt. Egykor a szent asszonyok is, akik az Istenben reménykedtek, így díszítették magukat: engedelmeskedtek férjüknek.*”

Akkor vagyunk jó lelkiállapotban, ha az ilyenek keltik fel a figyelmünket, és az ilyeneket tekintjük lebilincselő, követendő példának.

Mi befolyásol, mi tehet minket személyválogatóvá?

A rokon kapcsolat. Egy lelkipásztortól még inkább elvárható, hogy ne legyen személyválogató, és ebben – sok esetben – van egy előnye a gyülekezet több más tagjával szemben, hogy nincsenek helyben rokonai.

De minden más befolyás hat órá is, és ezekben nagy bőséget találunk:

- a bűn elhallgattat,
- hamis szempontok alapján osztályozunk,
- a pénz, a megvesztegetésre szánt ajándék,
- egy korábbi viszonzásra váró segítség,
- egy remélt segítség (még jól jöhet nekem!),
- hízelgés, dicséret,
- rokonszenv (szép-csúnya, kövér-sovány),
- származás (egy népből, egy faluból származás).

Többféle módon jelentkezhethet a személyválogatás

Mi különböztetjük meg másokat, az egyik számára előnyösen, a másik számára hátrányosan. Magunk számára igényeljük a megkülönböztetést másoktól.

Mk 10,35–37: „*Ekkor hozzálépett Jakab és János, a Zebedeus két fia, és így szóltak hozzá: »Mester, szeretnénk, ha megtennéd nekünk, amit kérünk.« Jézus megkérdezte tőlük: »Mit szeretnétek, mit tegyek meg nektek?« Ők pedig ezt mondták neki: »Add meg nekünk, hogy egyikünk a jobb, a másikunk a bal kezéd felől üljön majd dicsőséges uralkodásod idején.«*”

„Add meg nekünk, a tizenkettőből kettőnek, hogy mi legyünk a két legfontosabb helyen! Jézus, bánj velünk megkülönböztetve! Tégy köztünk különbséget a mi javunkra!”

Mk 10,41: „*Amikor ezt a tíz tanítvány meghallotta, megharagudott Jakabra és Jánosra.*”

Ígyeljük mások javára a másoktól eredő megkülönböztetést!

Mt 20,20: „*Akkor odament hozzá a Zebedeus fiainak anyja fiaival együtt, leborult előtte, és kérni akart tőle valamit.*”

Nem élhetünk vissza megkülönböztetett helyzetünkkel.

Ef 6,9: „*Ti pedig, urak, ugyanígy bánjatok velük, hagyjátok a fenyegetést, mivel tudjátok, hogy él a mennyekben az Úr, aki nekik is, nektek is Uratok, és aki nem személyválogató.*”

Nekünk nem megkülönböztetni kell az embereket, hanem azon fáradozni, hogy a különbségek eltűnjenek.

A korinthusiak rossz példáját találjuk Pál levelében: A hívők összejöttek szeretetvendégségre, agapéra, és „...az

egyik éheznek, a másik pedig megrészegeedik. Hát nincsen házatok, hogy ott egyetek és igyatok? Vagy megvetitek az Isten gyülekezetét, és megszégyenítitek azokat, akiknek nincsen? Mit mondjak erre? Dicsérjelek ezért titeket? Nem dicsérlek” (1Kor 11,21–22) – mondja Pál.

Példaértékű magatartás

Az Úr Lelke által formált testvérközösség örök érvényű példája: „*A hívők egész gyülekezete pedig szívében és lelkében egy volt. Senki sem mondott vagyonából bármit is a magáénak, hanem mindenük közös volt. Az apostolok pedig nagy erővel tettek bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról, és nagy kegyelem volt mindnyájukon. Nem volt közöttük egyetlen szűkölködő sem, mert akiknek földjük vagy házuk volt, eladták azokat, az eladott javak árát pedig elhozták, és letették az apostolok lába elé, azután szétesztották mindenkinek úgy, ahogyan szüksége volt rá.*” (ApCsel 4,32–35)

Kotán Béla Budapesten született 1966-ban. Tuzséron, egy Szabolcs megyei faluban nőtt fel hívő családban. Szentesen mezőgazdasági szakközépiskolát végzett dísznövénytermesztő szakon. Később a helyi fatelepen műszakvezetőként dolgozott.

Már gyerekkorában hitte, hogy Isten létezik, és ő teremtette a világot. Számtalan prédikációt hallott, és némelyikről úgy érezte, hogy személyesen neki szól.

Egy nyári ifjúsági hét után, sok töprengést követően döntött, majd bement a tizenévesek közé, így Isten kezébe tette az életét, és hagyta, hogy megvalósítsa a hívő életet.

Eltelt néhány év, és kiderült, hogy nem sok minden valósult meg a szent életből. Egy szilveszteri buliból hazafelé rácsodálkozott a behavazott, reggeli tájra, és aki behavazta, elkezdett vele beszélgetni erről a sikerülni nem akaró hívő életéről. Ettől kezdve vágy ébredt benne a szent élet után.

Huszonegy évesen ismerte meg feleségét, és amikor összeházasodtak, már tudatosan, Istent kérdezve haladt. Kabára költözve házat építettek, és három gyermekük született.

Az ottani gyülekezetben sok lelki növekedést adott számára Isten. Először imaóra-vezetésre, aztán istentiszteletek vezetésére kérték. A hetenkénti szolgálatból következett, hogy egyre jobban megszerette az igét.

Néhány év után fokozottan érezte Isten hívását a lelkipásztori szolgálatra. Mivel teológiánkon a lelkipásztorképzés csak nappali tagozaton folyt, először a missziói szakon, levelezőn volt lehetősége tanulni, munka mellett. A misz-szióiskolát befejezve mobilpásztori szolgálatra nyílt lehetősége. Mintegy fél évig járta a gyülekezeteket esténként, és hirdette az igét, ahol csak szükség volt erre. Sok testvért és sok gyülekezet életét ismerte meg. Így hívták meg Kiskőrösre is egy hétvégére, aztán ebből két éves szolgálat lett. Harmincöt évesen lett az örbottyáni és a szödi gyülekezet lelkipásztora immár több mint kilenc éve.